

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Чернявська Світлана Миколаївна

завідувачка кафедри української мови НТУ «ХПІ»

кандидат історичних наук, доцент, e-mail: kurmpl@ukr.net

Немерцова Олена Євгенівна

старший викладач кафедри української мови НТУ «ХПІ»

e-mail: kurmpl@ukr.net

В організації навчально-пізнавальної діяльності студентів особистість викладача займає головне місце. Педагогічна діяльність як особливий вид висококваліфікованої розумової праці має свої особливості, які зумовлюють специфіку їх структури. Реалізація у комплексі структурних компонентів педагогічної діяльності сприяє гуманізації навчального процесу. Головними структурними компонентами педагогічної діяльності виступають:

- змістовний компонент, який охоплює відбір певного навчального змісту інформації, форм і методів навчання з урахуванням специфіки предмета, рівня підготовленості студентів; операційно-діяльнісний компонент, що вимагає підготовки необхідних засобів навчання, дидактичних матеріалів, залучення студентів до окремих занять, підбір навчально-методичної літератури та ін.; мотиваційно-цільовий компонент, який забезпечує чітку постановку мети, завдань у процесі навчання, стимулювання активності студентів на заняттях; діагностичний компонент, що вимагає від викладача вивчення студентів, наприклад, їх пізнавальних інтересів, якості знань, ставлення до предметів; оціночний компонент забезпечує здійснення контролю за ходом навчально-пізнавальної діяльності, внесення корективів у організацію викладання, здійснення аналізу ефективності засвоєння навчального матеріалу; конструктивний компонент передбачає планування навчально-пізнавальної діяльності – своєї і студентів, складання чітких планів з курсів, що викладаються, відбір необхідних посібників, моделювання структури й ходу занять, прогнозування можливих характерних утруднень, визначення певних вимог до організації роботи на потоці, в групі.

Педагогічна діяльність, у свою чергу, повністю залежить від наявності у викладачів педагогічних здібностей, які розкриваються у відповідних уміннях і навичках:

- дидактичні здібності проявляються у вмінні викладача передавати студентам навчальний матеріал доступно, ясно, зрозуміло, організувати самостійну пізнавальну роботу студентів;
- академічні здібності – це здібності у відповідній галузі наук, що передбачають не тільки знання в обсязі навчального курсу, а й значно ширші і глибші, спроможність вести науково-дослідні роботи;
- перцептивні здібності пов'язані з вмінням викладача спостерігати за студентами, розуміти їх психічний стан;
- мовні здібності проявляються у вмінні ясно, чітко, переконливо, образно, логічно висловлювати свої думки, почуття;
- організаційні здібності – це вміння організувати студентський колектив, планувати, контролювати навчально-виховний процес;
- сугестивні здібності (авторитарні) передбачають здібності без посереднього емоційно-вольового впливу на студентів;
- комунікативні здібності забезпечують вільний спосіб спілкування з молоддю, вміння знаходити правильний підхід до неї, встановлювати оптимальні взаємовідносини зі студентами і колегами, педагогічний такт.

Таким чином, гуманізація навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах як створення умов для свідомого засвоєння універсальних цінностей загальнолюдської та національної культури, усвідомлення єдності людського роду і себе як його неповторної частки, а також прагнення до оволодіння способами самовиховання, самовдосконалення, вимагає від викладача певних морально-вольових якостей і рівня професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. – Харків, 2011.